

cisament aquesta intervenció és el que ens ha d'ajudar a explicar el nombre exorbitant i caràcter extraordinari i antic de les variants. Per als arabòfons havia d'haver-hi un verdader travallengües en un nom d'estructura sil·làbica i consonàntica tan complicada: sorgiren, en tots sentits, dissimilacions, assimilacions i haplogia, de tipus anòmal, i acabaren escurçant-ho dràsticament en la variant (D).

En fi cal trobar un NP antic, segurament romà, del qual es vagi derivar el nom en -IANUM d'aquest. Quasi no es veu més que una possibilitat. Un NP ben conegut PROPERTIUS, que ben cert no fou solament el del gran líric llatí: com a derivat que era de l'adj. *properus* 'ràpid, àvid', verb *properare* (cuinar, apressars-se) etc.² En tenim una comprovació en un nom important d'Andalusia *Parpacén* (o 'Riachuelo Santo') que neix sota el famós santuari de la Verge de la *Cabeza*, p. jud. Huéscar (Vallvé, *Al-And.*, 1972, p. 155). Intervingueren les inevitables dissimilacions: d'una banda R-R > R-N, d'on, amb metàtesi o assim. de les vocals: *Perpunčén* o *Porpunčén*, car -NTI- pot donar *nč* en mossàrab (*punxar*, *punxó*). O (B) dissimilació eliminant la 2^a. -A-, d'on la variant (B) *Perpučént* i també l'andalús *Parpacén*, perquè -TI-dóna més generalment *c*, fins en mossàrab, no havent-hi -NTI-, var. B que apareix ja des de 1267.³

La variant (C) és més xocant: *Perpunyent*, amb *y* però sense la *č*. Car justament aquí caiem en el camp de batalla de l'enigmàtic nom del noble mallorquí *Perpunyent*, oficialment PUIGPUNYENT; que vaig plantejar amb fonda perplexitat en el vol. I, p. 237 (i en *E.T.C.* I, 238.13, 13 i 233). Qui sap si del xoc entre dos problemes d'aire insoluble, no sorgirà un raig de llum, que els obri un camí de solució. L'àrab intervenia, i amb la seva repugnància per al so mossàrab de *č* el canviava en *ğ* que li era propi. Doncs d'aquí podia venir la forma -*punyent* si s'hi partí del *Perpunyent* (C), valencià, igual a *pəpunyén*, que és avui la única forma viva en l'ús rústic mallorquí: en el nom la variant també està ben testificada en dos docs. del S. XIII. Es pot endevinar: els moriscos quasi arabitzats, en les seves estrebades per desfer-se de la *č* mossàrab, podrien arribar fins a fer-se una -*y* —*perpunyén*—, que passava a *perpunén* per via fàcil, majorment ajudant la influència del romànic PUNGENTEM.

En total és més difícil i discutible aquesta última part relativa a la variant (C) i al NL mallorquí. Però no pas arbitrària. I aquí hi ha quatre dades mallorquines, no gens recents que també ens hi donen peu junt amb l'estranya pron. popular. El nom del poble mallorquí ja figura com *Purpuñent* amb *Pur* (no pas *Puig*) en l'autoritzat mapa del bon historiadore i erudit Mut, de l'any 1683 (*BSAL*, p. xxx, 4). El gran historiadore Binimelis (1538-1611) el descriu així: «Abunden moltes ayguas de fons, de que molen al-

guns molins, y esta és la que duen la Parròquia y vall de *Purpuñent* --- la cullita d'aquesta parròquia ab sos sufràneos (Estellencs i Superna) és de forments 5.500 quarteres --- tota la parròquia junt te 65 focs y possessions ---» (veg. cita més llarga en Mascaró, *C.T.M.*, 1257-1261).

En el mapa del Cardenal Despuig, a. 1783, —gran savi en aquestes qüestions— llegim la remarca: «*Puigpunyent*, a n t e s fue *Perpunchent*» —aquí doncs, *Per-* per *Puig*, però reapareix -*nč* del nom valencià (A i B). Més encara. En el *Rept. de Mall.*, en text aràbic, p.p. Busquets, veiem, estupefactes, que Busquets ha llegit, en lletres aràbigues, la forma *w-l-n-yan* (p. 269, de nou p. 287). Em sembla que amb una esmena bastant lleu, hi podem veure una lloable forma *b-l-b-yan* —o sigui *pulbuyen*—: car basta canviar el *w* en *b*, lletres aràbigues de forma semblant; i el -*n*- intern en -*b*, lletres idèntiques, si bé amb el punt diacrític a sota i no damunt. Hi consta com un dels 12 districtes en què es dividia la illa en temps dels moros, i és la que tocà en porció al bisbe de Barcelona; en el *Rept.* de 1230. El nom surt en dos passatges, i Busquets, sense explicar-se clarament, diu que prefereix *q* -*l-b-yan*, suposant que sigui Calvià, si bé que en el 2n. passatge apareix escrit amb aquesta grafia, ja hi tindriem la *b* que suposem (i tal duplicat reforça la nostra proposta d'esmenar); en tot cas Calvià no pot ser: com he explicat en aquest article (supra) Calvià no és nom mossàrab sinó català o genovès, portat per navegants, per tant no por figurar en el *Rep.* aràbic.

LETIM que se sol donar de PUIGPUNYENT, és una etimologia de ciutadà culte de Palma que sap ben bé la llengua catalana: un '*puig punyent*', un puig penetrant, impressionant... No es fa cap pas vestint-ho de llatí: PODIUM PUNGENTEM; tampoc s'hi guanya gaire aleshores al·legant que això podia significar 'puig punxegut'. És una explicació que només pot semblar suggerent i seductora al ciutadà que no ha estat mai a Puigpunyent, i només l'hi han assenyalat de lluny, «cap allà dalt, cap a les muntanyes». Però és un poble, no pas un turó, cim o castell; i no està situat en cap puig sinó en el fons d'una vall, ni té cap puig a la vora. Sí, els de Palma ja saben el Puig de Galatzó, que és el que veuen des de Ciutat, cap aquella banda, però no és gaire prop de Puigpunyent (més de 7 k.), amb els termes d'Estellencs, i Capdallà, entremig, i serrats i fondes torrenteres. El fet és que ni tan sols al Galatzó de Puigpunyent no li escauria el qualificatiu de 'punxegut': és ben alt, però més aviat ample de dalt.

I al poble no l'hi han seduït. Com que jo dubtava des de sempre d'aquesta etimologia, vaig anotar com ho deia la gent rústica i vella, un per un, a tots els pobles veïns. I n i n g ú no va dir *puigpunyent* ni *puč*, sigui com sigui. Les pronuncïes anotades foren